

Előadássorozatot indít a szegedi Szakmaközi Bizottság

Az elmúlt télen és tavasszal igen nagy érdeklődő közönség hallgatta végig a szegedi Szakmaközi Bizottság előadássorozatát. Ezeket a hasznos és értékes előadásokat most ismét megkezdik a szakszervezeti dolgozók számára. Minden szombaton este 6 órai kezdettel a szakszervezeti székház nagytermében hangzanak el az előadások, amelyekre minden érdeklődőt szívesen látnak. Az első alkalommal, most szombaton Nemes Dezső, a Szaktanács országos nevelési titkára a magyar szakszervezetek 50 évéről

beszél, a következő szombaton, november 27-én Turai József, a Szaktanács üzemi bizottsági osztályának vezetője »Hogyan valósítsuk meg az ipari szakszervezeteket?« címmel, december 4-én Dékány Sándor, az OMB főtitkárhelyettese »Bérek és életszínvonal alakulása«, december 11-én a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság kiküldöttje »A szovjet szakszervezetek szociális munkája«, december 18-án Alpár László, a textilszakszervezet oktatási titkára »A világ szakszervezeteinek harca a békéért« címmel tart előadást.

Két szovjet film

Szióváros

A második világháború idején játszódik le a Széchenyi Mozi-ban most bemutatásra került film. Hős szovjet asszonyok, öregek és gyermekek elevenednek meg előttünk. Egy falu népet látja'juk, akiket a náci hordák valóságos rémuralom alatt tartanak. Sanyargatnak, kegyetlenkednek velük, betörnek otthonukba és kifosztják őket. Egy hős partizán asszony mégis megszerzi a faluban magárahagyatott asszonyokat, öregeket, de közben a győzelmes Vörös Hadsereg felszabadítja őket. Az elkeseredés már-már gyilkos bosszúra indítja a lakosságot, kapál, kaszál ragadnak, hogy kiirtsák sanyargatóikat. A falu vezető asszonya azonban megállítja őket: hád lássák elnyomók összeomlani a náci világot és felépülni a szocializmus békés világát. Megjelenik a szíróváros is az égen s hirdeti, hogy a szovjet nép a többi békészerelő nemzettel zavartalanul élheti a maga életét.

Külvárosi fiúk

A Belvárosi Mozi vetíti ezt a megkapóan kedves filmet, amely egy külvárosi kis érzemester proletárgyermek életét mutatja be. A kis Andrej pajtásaival ócska mozdonyokon tapasztalhatta a gépek csodálatos világát, kezdetleges rakétapisztolyokat fabrikált, de aztán iskolába került, egyetemre s a szovjet állam mérnököt csinált belőle. A külvárosi kisfiu türeltlen szorgalma, fáradhatatlan munkaezeje modern géppuskát talált fel, hogy megvédje vele a békét, a szocialista haza elenségeitől.

Andrejben az új típusú szovjetembert látjuk megjelenni, aki minden gondolatával országát, a nép hazáját szolgálja. Ez a film legnagyobb értéke s vele az, hogy ott látjuk ezt az új társadalmat, amely boldog kis családokban él, szeret és szórakozik, de mindenekelőtt tudja mivel tartozik annak az új szocialista rendnek, amely felelősséget, mérnököket, tudósokat nevelt a külvárosi fiúk tömegeiből.

Készülünk a hid avatására!

Huszonöt tanító kapott állástaszegedi tanyákon

A szegedi népoktatási kerületben az elmúlt néhány hét alatt összesen 25 okleveles tanítót juttattak álláshoz. Ezeket a tanítókat főként az eddigi pedagógus nélkül álló tanyai iskolákhoz osztották be, ezenkívül pedig olyan helyekre, ahol az egy-egy tanítóra eső tanulók létszáma 80-90 főt is meghaladta.

Az idei télen előreláthatóan nem lesznek tanítási zavarok Szegeden, mert a tüzelőanyagellátást minden általános iskolában biztosították.

A dolgozók körében igen nagy érdeklődés mutatkozott meg az októberben megindult dolgozók általános iskolai tanfolyama iránt. Ennek keretében egy egytendő alatt minden iskolaköteles koron túl levő férfi vagy nő elvégezheti az általános iskola felső osztályait. Szeged belterületén öt, a külterületen pedig nyolc iskolában nyitották meg ezt a tanfolyamot. Általában egy-egy helyen 25-30 hallgatóval indultak.

Népi kollégisták a deszki iskoláért

A Kálmány Lajos népi kollégium, amely a múlt évben végzett jó munkájáért a közel-múltban kapta meg a »Kiváló Kollégium« címet, vasárnap Deszken sikeres műsoros estet rendezett a deszki EPOSz rendezésében. Hantos László, a kollégium nevelő tanára üdvözlőbeszédében hangzott, a népi kollégisták, falu- és üzemlátogatásaikkal is megmutatják, hogy nem hasonlítanak a Horthy-reakció értelmiségéhez, hanem valóban a népből származnak s a néphez tartoznak. Az est teljes bevételét a deszki tanyai iskola felségélyezésére fordítják.

Októberben 2031 állalot eltűnt Szegeden

Október hónapban a szegedi közbiztonság közfogyasztás céljára levágtak 109 szarvasmarhát, 84 borjút, 55 tovat, 114 juhót és decskét, 1669 sertést.

Az ódivatú kulákkal

együtt ulazok fatum felé a vicinálison. Fényes csizmában, fekete kalapban, bárszong kabátban ül, paltozotti pirossággal arcán. Ő még nem tért rá a rongyos ruhára, mellyel néhány tiszavidéki zsiros parászt sikerrel játsza ki magát koldusnak. Ő sokakat konokabb és tulajdonságait büszkén viseli. Engem urnak tart. Uj, hosszú öszikabátom meglette rá a hatást, a könyv is, amit elővettem. Ugy látszik elfelejtett, vagy mint szemét cselédvadászt észre se vett akkoriban. Így még jobb, mert megfejttem emberemen azt, amit különben sohse találgat volna ki. János bácsi ugyanis tört a kabátját, a pistogásán látom, hogy akar valamit. Amint csak lehet rávágja a szomszédomban pletykázó kofaszony szavára: — Ja kéröm, ki a csészét emelintli, a száját csak az

nyaltatni!... Nem pedig az, aki a tehenet megfejinti — he-he-he!

Most már látom, hogy János gazda »eredeti« parasztot akar játszani mindenáron. Már mint nekem, az urnak a mult világban sokáig volt esküdt és a vármegyei urak ki-szállásainál alaposan eltonult a móreszt. Tudja ő nagyon, hogy mitjennek akarják azok látni a parasztot és ez vissza-ültet nála. Eredetieskedik, lelszeni akar nekem. Közmondásokat, sikamlós bemozdásokat gyárt, be nem áll a szája. Buza, tej, a kolhoz és minden kuláksérelem hangot kap. Mint később megtudom a bérésétől, ez a minijája nekijabban. Ő termeli falumban a józsi reakciós rémhíreket. Mert eddig nem háborgatta senki ebben a kedélyes, komól, pipafüstös népköltészetben.

— ns —

Helyreállították az Orosz Szocialista Szovjetköztársaság összes könyvtárait

A Nagy Honvédő Háború alatt a német fasiszta megszállók által az Orosz Szocialista Szovjetköztársaság területén lerombolt könyvtárak helyreállítási munkálatait most befejezték. Az Orosz Szocialista Szovjetköztársaságban összesen 11.392 állami könyvtár van (nem számítva a szakszervezeti, helyi és klubkönyvtárakat.) Ez 397 könyvtárral több, mint amennyi e köztársaság területén 1940-ben volt. Az utóbbi időben hatalmas könyvtár-hálózatot létesítettek az új szovjet területeken: a Kalingrad-területen (volt Königsberg) és Szahalin-sziget déli részén.

A köztársaság könyvtárai állandóan bővülnek, mindig újabb és újabb kiadású politi-

kai és szépirodalmi könyvekkel telnek meg. Csupán a múlt évben kb. 8 és fél millió kötetet gyarapítottak könyvtálmányukat.

Az állandó és mozgó könyvtárakon kívül az Orosz Szocialista Szovjetköztársaságban jelenleg 55 autókönyvtár is működik. Ezek az autókönyvtárak a mezőkön dolgozó kolhozparasztozok, az erdőirtók és a messzi tengerpartokon dolgozó halászok pihenőit teszik kellemese-

x Tagsági könyvcskébe, R. G. párlmunkás és SziT igazolványba 4 trb. fénykép 3 forint Brunner fényképszemeszténnél, a rókusai templom mögött.

JÓSKA, BERZSENYI, meg a szövetség

A falu nagyvendéglőjének báltermében sűrű gomolygott a füst. Ez alkalommal nem bálozók töltötték meg a termet, hanem komoly, barázdált arcú parasztemberek, de bőven akadt a fejkendő asszonynépség közül is. Már több, mint egy órája figyeltek nagy érdeklődéssel.

— Hogy kitanult ez a Józsi, — mondta elismeréssel az öreg Kéri bácsi feleségének. Az meg szaporán bólogatott rá és Tanács Vince gazduram felé nézett, aki le nem vette volna szemét a színpadról. De nem ám, hisz az ő fia ült ott és azt hallgatta ez a sok ember, asszony, szinte az egész falu.

Tanács Vince eddig mindig a másén dolgozott. A népi demokrácia juttatta őt hold földhöz, Józka fiát meg a tanulás-hoz. Józka népi kollégista lett a városban és most őt küldték ki a falujába, hogy a szövetkezetéről tartson előadást.

Lassan már a vége felé jár. Most éppen a Magyar Dolgozók Pártja programnyilatkozatából olvas fel: »A népi demokrácia minden kényszerből mentes, a teljes önkéntességen alapuló mezőgazdasági szövetkezetek támogatásával megakadályozza a szegény- és középparasztok romlását és lesüllyedését, lehetővé teszi gazdasági és társadalmi felemelkedését.«

Nagy taps tölti be a termet. Felvétel, elégedetten bólogat mindenki. Rögtön körülvesszük, beülnek vele, amint befejezi

mondanivalóját és lelép az emelvényről. Csak egy valaki áll meg zordan, hátul a sötétben. Nagy pocakján feszül a nadrag s arcán piros-lilán lát-szanak az erek, a jóltápláltság vérbőségétől. A falu kulákjai közül való, aki idekiváncsiskodott, hogy meghallgassa, mit is főznek már ki megint.

— A koszosoknak most meg szövetkezett kell... Szövetkezni akarnak... Gépállomást akarnak... Nem kell majd nekik a traktorom... Még hogy sokat kértem tőlük a használatért! — dühögött magában. — Egymással szövetkeznek, ugy akarnak termelni. Hozzám nem jönne már egy se dolgozni. Hogy kevés volt a bér? Meg nem adtam eleget enni? Hát majd én koplaljak a koszosok miatt, vagy én turjam fel azt a száltiz holdamat.

Igy morgolódott a kulák Kereki magában, de hogy látta senki se törődik vele, hát megszólalt hangosan is: — Maguk hisznek ennek a sok beszédnek? Nem idehaza találták ki ezt a szövetkezetet, amiről ez a taknyos gyerek is beszél! — s zsírpárnás kezével Tanács Józka felé bökött.

Józka meg éppen azt magyarázta a körülállókna, hogy a földművelőszövetkezetek milyen nagy állami támogatást kapnak munkájukhoz és a kormányzat mindent elkövet, hogy segítse a dolgozó kisparasztságot. Megütötte azonban a fülét Kereki rosszindulatú, fojtott haragú hangja. Odalépett hát hozzá.

A többiek meg lesték, hogy mi lesz.

— Igyekeztem mindent elmondani a szövetkezetekről, — szolt neki Józka. Megmagyaráztam, hogy a kisparasztság csak egymás támogatásával tud boldogulni. Meg is értette itt mindenki, mert mi tudjuk, hogy mit jelentett, amikor a múltban mások használták ki erőnket. Nem is akarom én meggyőzni az afféle zsirosgazdákat, kulákokat, mert elboldogulunk mi nélkülük is, sőt nem is engedjük be őket a szövetkezetbe, mint ahogyan nem engedjük a nagykereskedőket s a többi más bórén elősködköket sem. Csak hát szeretném azt bebizonyítani, hogy a szövetkezeti gondolatot nem épp ma találtuk ki. Régi kívánság ez s régen is látták ennek szükségét nemcsak a dolgozó parasztozok, de a nemzet legjobbjai is.

Ezzel vaskos kötetet húzott elő a hóna alól.

— Nézzék csak! — mondotta — »Berzsenyi Dániel minden munkája, ez áll a címlapon. Az iskolában tanítottak ezt is, azt is Berzsenyiről, a mult század nagy magyar költőjéről, de még többet elhallgattak róla. Itt van például egy tanulmány, amely a »Magyarországi mezői szorgalom némely akadályairól« szol. Több, mint száz esztendeje 1833-ban írta. Arról ír benne, hogy mennyi gondal-bajjal kell megküzdni a föld-ért s mennyi nehézséggel kell egy-egy földművelőnek megkü-

denie. »A mezői szorgalmat — írja — és a népboldogságot egyedül az által lehetne legfőbb tökélyre juttatni, ha a földművelő népet valami célirányosabb egyesületekbe szerkesztetnők.«

Körülnézett Józka a figyelő szemeken, aztán folytatta:

— Berzsenyi »célrányosabb egyesületekről« beszélt száz évvel ezelőtt, ma pedig mi már szövetkezetet mondanék. De valami ilyesfélére gondolt ő is, mert »különbféle tágabb és szorosabb szerkezetekről« tesz említést. Azt írja ugyanis: »tágabb egyesületi szerkezet lenne az: midőn minden falu többféle összrendésből s közre tett munkákból oly köz gabona, vagy pénzért állítana, melyből a szükségben lévőket illendő kamattal mellett segítés s az egész tárt egy használná, hogy az időről-időre mindenkor gyara-podnók.«

— Ezt én hitelszövetkezetnek, beszerző szövetkezetnek neveztem előadásomban, mert Berzsenyinek ez a gondolata ma ilyen formában valósult meg. De a táblás gazdálkodás gondolata is felvetődött nála s vele a szocialista termelési rendé, amelyben mindenki munkája szerint kapja jutalmát. Hallgassák csak!

»Szorosabb népegysület lenne az: midőn a nép annyira egyesülne, hogy az egész gazdaságot, a vének kormányja alatt, egyesült erővel folytathatná, melynek minden jövedelméből minden ember, a maga közreadott pénze vagy munkája szerint venné ki részét.«

— Irta, írta... — fujt tehetetlen gunnyal Kereki s amint zsebkendőjéért nyúlt, hogy megtörölje izzadó homlokát, széles aranyláncra megcsillant a mellényén.

Tanács Józsi azonban nem

elégedett meg ennyivel.

— Nemcsak az újjábol szopta ám s ugy írta mindezt Berzsenyi Dániel, hanem tapasztalataira is hivatkozott.

»Amerika felfedezésekor azok találtattak ott a legevilágosabb népeknek, melyek egyesületekben éltek s közösen munkáltak a földet; s a legújabb utazók csodálva látják az újzealandi nagy csinosaságú földművelést, hol a nép hasonlóképpen egyesülve él s közösen műveli a földet.«

— De minek is beszélünk már annyit! — igyekezett befejezni mondanivalóját Józka. Bár a körülötte állók csakugy itták a szavait. Száz év után fogadjuk meg végre nagy nemzeti költőnk, Berzsenyi intését:

»Végtelen lenne a nép ereje, ha az egyítve s mindenkor célszerűen használtatnék és végtelen annak következménye mind gazdasági, mind erkölcsi tekintetben. Az emberek különválva s magukra hagyatva, majd leggyámoltalanabb állatajai a természetnek; egyesítve pedig urai a földnek. Vadág szaggatja és reggette külön az embereket, s a műveltségnek legfőbb célja: azok egyesítése.«

— Ugye nem haragszanak, hogy én, a fiatalabb beszéltem ennnyit maguknak — fordult mosolyogva Józka a kis embergyűrűhöz, amely a falubelieiből tevődött össze, mintegy meghazudtolva a közmondást, hogy »senki sem próféta a saját hazájában«. Azok szeretettel simogatták végig tekintetükkel, csak a nagygazda Kereki fordult ki megszegyenült dühösen az ajtón. Eltűnt, mintha ott sem lett volna. Az ottmaradt dolgozó kisparasztozok pedig lékés egyetértésben indultak hazafelé.

Dr. Lőkös Zoltán